Брой 12 Битоля, 21 мартъ, сжбота 1942 год. Цена 1 лв. Год. I

ПЕЛИСТЕРСКО ЕХО

СЕДМИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ВЪПРОСИ, КУЛТУРА и ИНФОРМАЦИЯ — ИЗДАВА КОМИТЕТЪ

Редакторъ-уредникъ
ГЕОРГИ ВАСИЛЕВЪ
Редакция: улица „206“ № 5
Абонаментъ 50 лв. годишно

4 СТРАНИЦИ
ИЗЛИЗА ВСЪКА СЖБОТА

БИБЛИОТЕКА И МУЗЕЙ * БИТОЛА

Великиятъ Римъ пропадна, защото римлянката престана да ражда деца. Древна Елада загина, защото у елинката изчезна култътъ къмъ челядьта. Когато българката се проникне отъ съзнанието, че трѣбва да бжде многодетна майка на здрави, образовани и възпитани деца, Родината ни ще бжде могжща и действително велика държава.

П. Савиновъ

Творчеството на Молеровци отъ Банско, въ иконописа на Рилския монастиръ

Въ началото на XIX вѣкъ, когато почватъ да се създаватъ по-тѣсни връзки между българскитѣ земи и западъ, влиянието на западно европейската култура е указало голѣмъ отпечатъкъ върху художественитѣ занаяти въ България. Тъкмо по това време се създава и Разложката иконописна школа, на която основатель се сочи съ положителностъ ТОМА ВИШАНОВЪ отъ Банско. Сведенията за Тома Вишановъ ни предаватъ, че той е заведенъ отъ своитѣ съграждани въ Виена да учи новъ занаятъ **живописството.** Следъ нѣколко годишно престояване въ Виена, Тома се завръща въ Банско съ прозвището Молеръ и отъ тогава фамилията на Вишанови получава името МОЛЕРОВЦИ.

Тома Вишановъ МОЛЕРОВЪ е оставилъ незаличими паметници на много мѣста и вънъ отъ своето отечество, но най-ценнитѣ творби на Тома Молера сж при постницата „Покровъ св. Богородица“ при Рилския монастиръ, работени въ 1808 — 1811 година.

Нека разгледаме творбитѣ на този голѣмъ майсторъ преди да се спремъ на неговитѣ наследници. При постницата „Покровъ св. Богородица“, при влизането още, посетителъть спира погледа си на грамадния стенописъ надъ вратата въ самата артика **Св. ТРОЙЦА.** Тукъ голѣмиятъ майсторъ е вложилъ типична самостоятелностъ на вдъховено творчество, а лентата изъ живота на св. Богородица, работена непосрѣдно подъ Св. Тройца, е вѣнецъ на рѣдка находчивость. Съ особенъ замахъ Молеровъ ни дава диплитѣ на дрѣхата въ която се чувствува голѣма разлика отъ другитѣ иконописци. Тукъ самостоятелностьта на майстора е много голѣма. Въпрѣки голѣмитѣ повреди нанесени отъ земетресение, тънкото творчество не губи своята ценность. Въ лѣво пъкъ въ самата артика сж изографисани 20 — тѣхъ митарства, странствуване на душата между ангела и дявола. Особенъ интересъ представлява тази грамадна композиция.

Въ всѣка фигура се чувствува по отдѣлно самобитния майсторъ.

Въ изографисването на постницата „Покровъ Св. Богородица“ е помагалъ синътъ на Тома, ДИМИТЪРЪ.

Тѣ ни даватъ да разберемъ онова, което е работено отъ Димитъръ Молеровъ. Връзкитѣ на Молеровци съ Рилския монастиръ сж създадени чрезъ тѣхния съгражданинъ Никола Бенинъ, а по късно НЕОФИТЪ РИЛСКИ, който при обновлението на монастира отъ последния пожаръ на 13 януари 1833 г. еромонахъ Неофитъ Рилски е държалъ много на Разложкитѣ майстори да вематъ участие при изографисването на монастира. Четката на Молеровци тукъ ни оставя велики творения.

Творчеството на МОЛЕРОВЦИ е неизличимо и е гордость за племето ни.

БАЙ ГЕОРГИ ПАВЛОВЪ

Смилевскиятъ ржководитель на Илинденското възстание

Единъ между първитѣ апостоли на македонското революционо движение е Георги Павловъ Чурановъ, ржководитель на В. М. Р. О. въ хубавото селце Смилево, което изигра най-важната роля въ славното Илинденско възстание. Георги Чурановъ, подпомогнатъ отъ войводата Павле Кръстевъ, е работилъ неуморно много години за организирането на В. М. Р. О. и подготвяването на Илинденското възстание. Той е взелъ участие въ всички срещи на виднитѣ революционни дейци. Презъ времето на самото възстание, заедно съ легендарния Дяконъ Евстатий, той е билъ назначенъ като горски началникъ за Гявато — колския районъ.

На самия день на възстанието, следъ започналото огромно сражение, една чета турски войници влезаха въ дукяна му и отъ тамъ давали подкрепа на другитѣ турци. Тогава Георги Павловъ дава нареждане да се запали голѣмия му дукянъ и когато